

DIMENSIUNEA EDUCATIVĂ SI CULTURALĂ A BIBLIOTECII UNIVERSITARE/ EDUCATIONAL AND CULTURAL DIMENSION OF THE UNIVERSITY LIBRARY

Valentina TOPALO,
șefa Centrului de Manifestări Culturale

***Abstract:** Educational and cultural function of the University Library is closely linked to the educational process at the University and is aimed the human user profile, helps him to assimilate the cultural and scientific values of humanity. The paper presents cultural, educational and scientific activities between 1994 and 2014, the institutional experience in the conditions of transformations taking place in society.*

***Key-words:** educational functions, educational marketing, different library activities, methods of working with different types of traditional and electronic documents.*

Printre funcțiile cele mai studiate ale bibliotecilor din învățământ sînt funcții care pot fi numite nu numai bibliotecomice ci și pedagogice, psihologice, sociologice. În studiile de specialitate cele mai des menționate funcții bibliotecare sînt cele culturale, educative, științifice, în susținerea studiului, cercetării și auto-educației utilizatorului. Acestea au evoluat de-a lungul secolelor. La începutul existenței sale, biblioteca de învățământ a fost creată și dezvoltată organic cu instituțiile de învățământ. După cum a menționat biblioteconomistul rus Yu. N. Stolyarov,, în Irakul antic, în Iran în secolul XI au fost așa-numitele "biblioteci atașate/alipite" (școli, moschei, mausolee, spitale) unde depozitarea și conservarea, protejarea, se combina cu promovarea, educarea și instruirea cititorului. În secolele XII-XVIII se dezvoltă Bibliotecile Universitare , care au devenit centre de cultură și educație. În secolul al XIX-lea s-a extins în mod semnificativ producția de cărți, care a contribuit la dezvoltarea instituțiilor de învățământ de diferite tipuri și constituirea acestor biblioteci, sarcina principală fiind susținerea instruirii, cercetării și promovării valorilor culturale ale umanității.

De 70 de ani funcția educativă și culturală a Bibliotecii Universității este strîns legată de procesul de învățământ de la Universitate și vizează formarea profilului uman al utilizatorului, îl ajută să asimileze valorile culturale și științifice și umaniste a semnificației lor morale și estetice, sociale și umane, dragostea pentru specialitatea aleasă, pentru țara natală. Astfel, Biblioteca Științifică asigură accesul neingradit la colecțiile sale și furnizează servicii de calitate, răspunzînd de asemenea nevoilor informaționale din toate domeniile de cercetare și studiu, prin intermediul propriilor colecții, sau prin bazele de date abonate sau aflate în testare. Biblioteca Științifică răspunde dezideratelor cultural-educative cuprinse în Strategia de Dezvoltare a Culturii - Cultura 2020 (Hotărîrea Guvernului nr. 271 din 09.04.2014), Codului Educației (Cod nr.152 din 17.07.2014), în documentele naționale de dezvoltare strategică, documente de politici culturale și educaționale și prioritățile domeniului culturii și educației. Codul Educației concepe Bibliotecarul ca un cadru didactic auxiliar. Dacă Biblioteca este susținătoare învățării, cercetării, a promovării produsului cultural, atunci bibliotecarul nu poate să nu aibă condiția de cadru didactic. Dimensiunea și profilul colecțiilor se datorează în cea mai mare parte funcțiilor academice pe care Biblioteca le îndeplinește. Putem vorbi astăzi de existența a peste un milion de unități bibliotecomice, o bună parte fiind promovate activ prin activitatea intersubdivizională a mai multor servicii din bibliotecă, printre care și Centrul de Manifestări Culturale. Centrul, înființat în anul 1970, suportînd reforme interne, ținînd piept provocărilor secolelor, înregistrează o istorie bogată de informare, documentare, educație și cultură. Este serviciul ce cuprinde în tradiția lui biblioteconomică prestații culturale, educative și științifice de anvergură universitară recunoscute, precum inițierea unor programe culturale proprii, contribuind la modelarea studentului și elevului.

Dimensiunile Centrului Manifestări Culturale al Bibliotecii Științifice

Manifestările Centrului sînt realizate conform următoarelor dimensiuni:

- **Informațional-științifică** - valorificarea colecției / promovarea patrimoniului cultural național și universal, promovarea domeniilor *educaționale (educatia intelectuală, morală, estetică,*

civică, juridică și de mediu) prin expoziții științifice, expoziții didactice și metodice, expoziții cultural-muzicale, expoziții-eveniment, expoziție-aniversari, In memoriam, în Power Point, webexpoziții, reviste bibliografice, prezentări de carte, prezentări de baze de date.

- **Instructivă**-completarea și aprofundarea cunoștințelor predate la curs și seminar, în rezultatul căreia utilizatorul își formează un sistem de gândire pentru a deveni specialistul de mîine.

- **Educativ-culturală**-formarea și înarmarea utilizatorului cu un sistem eficient de a gândi critic și independent prin aportul Centrului cu paletele sale de manifestări, care ridică nivelul cultural general al viitorului specialist.

- **Educativ-științifică** - urmărește atât transmiterea valorilor științei, cât și formarea utilizatorilor pentru producerea științei, pentru impunerea unui sistem de valori ale științei. Pentru aceasta este necesar ca ei să asimileze în mod sistematic aceste valori și să li se formeze competențele pentru a le implica permanent în comportamentul lor.

Manifestările Culturale înglobează un set de forme și metode de lucru cu cartea (orale și vizuale), popularizarea documentelor tipărite și electronice în rîndul cititorilor, întotdeauna corelate pe deplin cu valorile umane, în primul rînd cultural, istoric, estetic, spiritual.

Printre acestea sînt:

- **comunicativ-organizatorice** (*Cluburi de interese, Grupuri tematice, Zilele Bibliotecii, Zile naționale și internaționale, lunar, Săptămîna Accesului Deschis la Informație, maraton literar, tombolă literară, comunicări prin e-mail*)

- **critico-analitice** (*conferințe, seminarii, mese rotunde, dezbateri, discuții asupra unei cărți, reviste orale, medalioane aniversare, de profil, concurs, victorine*)

- **didactic-ilustrative, științifice** (*manifestări literare, muzicale, expoziții tematice, didactice, științifice, spectacole literar-muzicale, lansări, întâlniri cu personalități notorii*)

- **informative și de recomandări** (*prezentare de cărți, reviste bibliografice tematice/informative, zile și ore de informare, reviste bibliografice, ora de lectură*)

Celebrul biblioteconomist german S. Zelibman profetic a spus: "*Pentru ca în viitor bibliotecile universitare să nu fie doar un mijloc de diseminare a informațiilor, ci să și reprezinte centrul de formare a opiniei publice, este necesar să se efectueze intens evenimente publice. Nu puteți să puneți manifestările culturale în arhive. Puteți s-o numiți simplu Manifestare Publică și să continuați să căutați forme moderne*".

Similar cu Bibliotecile Universitare din Germania, SUA, Marea Britanie, Rusia, Biblioteca Universitară bălțeană este locul unde necunoașterea devine cunoaștere, utilizatorii avînd oportunități nu numai de cercetare, ci și de odihnă intelectuală. La programele educațional-culturale și științifice ale Universității, Biblioteca Științifică este un participant activ în executarea acestuia, rolul căreia e unul principal în istoria științei, culturii și educației bălțene. Remarcăm faptul, că în prezent Biblioteca Științifică încearcă să reziste la sursele alternative de informații. Publicul țintă al Bibliotecii Universitare-studenți, elevi, cadre didactice petrec multe ore în lumea virtuală. Biblioteca, de asemenea, încearcă să le ofere o comunicare vie, să dialogueze, introducînd forme inovatoare, personalizate, abordări creative a lucrului cu cartea.

Dimensiunea științifică a colecțiilor Bibliotecii universitare se înscrie în jurul următoarelor cifre: 1 022 712 ex. /294 570 titluri în 57 de limbi ale lumii, acces liber în săli de lectură (763 de locuri de documentare), săli de împrumut, 107 computere conectate la Internet, acces la 57 de baze de date cu publicații științifice. Din 2001 în Colecția sa enciclopedică s-au integrat colecții internaționale, care azi numără 14 585 de unități materiale în format tradițional și electronic, în limbile engleză, franceză, germană, spaniolă, rusă, poloneză, ucraineană. Numai în colecția Centrului de Documentare a ONU, în timp de 13 ani de activitate au intrat 5 000 de documente în limbile engleză, franceză, română, rusă, 177 de video casete și 91 de CD, DVD-uri. Centrul de Documentare al Uniunii Europene și-a început activitatea în anul 2011, avînd în colecție 100 de documente în format tipărit și acces la o bibliotecă virtuală cu circa 100 000 de documente în cele 23 de limbi europene. Colecțiile internaționale NATO, Wilhelmi, Banca Mondială, ICR, JDP sînt un adevărat tezaur științific și didactic. A crescut vizibil numărul de publicații anuale ale editurilor străine: cărți de specialitate privind dreptul internațional,

drept economic, dreptul la sănătate, educație, cultură, memorii, istorie, literatură. Utilizatorii au posibilitatea să le cerceteze, să se documenteze, ele acoperind rigorile curriculei universitare în proporție de 50/60%. Prin zecile de titluri colecțiile Bibliotecii Științifice își ocupă locul său onorabil în viața tinerilor cercetători.

Website-ul Bibliotecii Științifice <http://libruniv.usarb.md> asigură accesul la informații și la produse. Informații despre noile achiziții utilizatorul le poate obține din Buletinele informative, „Achiziții Recente”, care apar în format electronic și tradițional și din revistele bibliografice prezentate la expozițiile cu același titlu.

Cele 14 585 de volume din colecțiile internaționale au fost utilizate în organizarea și promovarea expozițiilor. Utilizatorii beneficiază de acces la Internet, ei având posibilitatea de a obține cele mai calitative informații din website-urile un.org, un.md, ebookshop.eu, nato.md, ebscohost.com, newshool.edu, worldbank.com., în total la 60 de baze de date. Aceste site-uri oferă acces ușor la documentele legate de menținerea păcii, democrație, dezvoltare, mediul ambiant, educației prin oferta unor instrumente de cercetare: lecții, studii de caz, ghiduri, **eseuri** și tratate despre managementul proceselor de educație, pace, mediul ambiant. Biblioteca își sincronizează implicarea informațională, revizuiind structura colecțiilor, arătând acoperirea curriculei cu titluri noi, valoroase, editate pe plan național și internațional, oferind informații noi, în toate direcțiile de specializare. Se știe, că reușita unei colecții presupune bibliotecari devotați, o colecție consistentă și bibliotecari cu viziuni de viitor. Personalul de bibliotecă este prietenos și politicos. Cititorilor li se oferă un mediu confortabil peste tot, locuri de muncă de lectură pentru învățarea individuală și de grup, mobilier, flori peste tot, rafturi pentru cărți confortabile, locuri de lucru pentru căutări de baze de date, acces Internet.

Tradițional administrația Bibliotecii a planificat/planifică natura și gradul de implicare în difuzarea culturală.

Marketingul educational nu este numai publicitate ci și satisfacerea nevoilor informaționale, educaționale și culturale a utilizatorilor, așa cum o face de 70 de ani Biblioteca universitară bălțeană. Resursele Bibliotecii care sînt la dispoziția cadrelor didactice, studenților, elevilor (logistica, serviciile, personalul) sînt componente ale produsului educational.

„Cred că aceasta constă în creșterea satisfacției utilizatorilor, care va duce la creșterea dorinței de a utiliza și plăti pentru serviciile furnizate, creșterea percepției asupra valorii unei organizații va duce la creșterea nivelelor de susținere, iar fondurile sînt necesare pentru existența și continuitatea instituției”. (Toni Lesner, profesor asociat de marketing, Illinois, SUA)

Manifestările culturale și educative în bibliotecă au început la mijlocul anilor 70 al secolului XX, atunci cînd s-au ivit condiții favorabile pentru promovarea cărții, nu numai în rîndul profesorilor și studenților, ci și a cititorilor din municipiul Bălți. Începînd cu acest an, biblioteca organizează în mod regulat expoziții de carte, prezentări de carte pe toate ramurile cunoașterii umane, dezbateri, realizări de ture prin bibliotecă. Ca o unitate structurală sectorul de muncă educativă, iar apoi redenumit Centru Manifestări Culturale a fost reorganizat în 2009. Rapoartele științifice ale administrației Bibliotecii furnizează date privind dinamica expozițiilor de carte, reliefind cvasitotalitatea documentelor promovate prin diverse expoziții. „...un ansamblu de activități, un efort unificat pentru găsirea, crearea, stimularea și satisfacerea nevoilor clienților”. (Ted Levitt). Cunoașterea colecțiilor bogate de către utilizatori este facilitată de expozițiile clasice și moderne consacrate evenimentelor majore, decenii, ani, aniversări, luni, săptămîni, sărbători tradiționale, naționale, zile internaționale (mondiale), comemorative și profesionale, Declarații ONU de lungă durată. Prin Ani aducem în atenția lumii marile personalități din alte țări, inclusiv România, aniversate de UNESCO. Fiind una din serviciile de culturalizare și educare a comunității universitare, CMC are misiunea de a contribui la valorificarea patrimoniului cultural prin promovarea unor politici culturale semnificative. Anual Biblioteca organizează 400-450 de expoziții, elaborează 20-25 de programe printre care se numără Cluburi de interese, Saloanele Literar, Muzical, Pridvorul Casei. Agenda culturală cuprinde multe expoziții eviniment, care reprezintă un act de creație artistică și științifică, organizate trimestrial/lunar pentru facultăți.

Din 1945 până în 2015 au fost organizate 10 328 de expoziții tradiționale, s-au expus 378 943 de documente, împrumutul constituind 481 290 volume, circulația 1,2.

Deceniu	Nr. de expoziții	Nr.de doc.expuse	Nr. de doc.împr.	Circulația
1960-1970	311	-	-	-
1970-1980	2198	89332	-	-
1980-1990	2200	62 517	-	-
1991-2000	1614	47074	-	-
2000-2004	990	34543	219 540	6,3
2005	191	9679	20710	2,1
2006	209	10061	22635	2,2
2007	235	10989	25039	2,2
2008	300	21527	22099	1,0
2009	336	11280	26997	2,3
2010	329	10632	25443	2,3
2011	394	15221	25917	1,7
2012	442	17184	25707	1,8
2013	364	20083	34432	1,7
2014	406	18821	32771	1,7
Total	10328	378 943	481290	1,2

Au fost deceniile rodnice, de realizări profesionale atât în plan biblioteconomic cât și în cel de reprezentare culturală, educativă, propriu-zisă, realizări care certifică viabilitatea instituției cărții. Din anul 1945 și până în prezent Biblioteca Universitară s-a văzut/se vede în rolul de manager al distribuirii conținuturilor intelectuale ale documentelor din colecțiile sale. S-au organizat expoziții de carte rară către Anul Internațional al Cărții (1972,1981), expoziții dedicate personalităților culturii naționale Dimitrie Cantemir (1973), M. Eminescu (1975), Alecu Russo (1984), Ion Druță (1989), Mihai Volontir (1990). Din 1975 până în 1995 expoziții de cărți și reviste bibliografice tematice au fost difuzate prin intermediul emisiunilor Radioului universitar. E de reținut că în 1973 se organizează expozițiile în căminele studențești, fiind promovate original și interesant, utilizând pentru prima dată episcopul, în 1975 –pikupul cu discuri de vinyl, în 1979 s-au utilizat diafilmele sau filmele de diapozitive fotografice în imagini color sau alb negru. În ultimii 10 ani, în urma unei colaborări pe măsură cu profesori, cadre didactice ale universității au fost organizate expoziții din colecții particulare: 8 expoziții dedicate lui Mihai Eminescu, din colecția lui Iulius Popa, corespondent al săptămânalului „Literatura și Arta”, expoziție de carte religioasă dedicată preotului Gheorghe Armașu din satul Petreni, Drochia, colecția bibliofilului bălțean Ioan Nicorici, donată Bibliotecii în anul 2010; expoziții personale: Iulian Filip „Crucile, cumpenele, merele și Acasele Iuliene”, Vechi gravuri din sec. XV-XVI, ex-librisuri de epocă-**autor inginer** Radu Moțoc, secretarul Asociației Culturale Pro Basarabia și Bucovina, filiala „Costachi Negri,” Galați, expoziția „Тарас Шевченко-український поет, письменник, художник, фольклорист, етнограф – 200 років здня народження” a fost prezentată în cadrul *Conferinței științifico-practice cu participare internațională “Moștenirea*

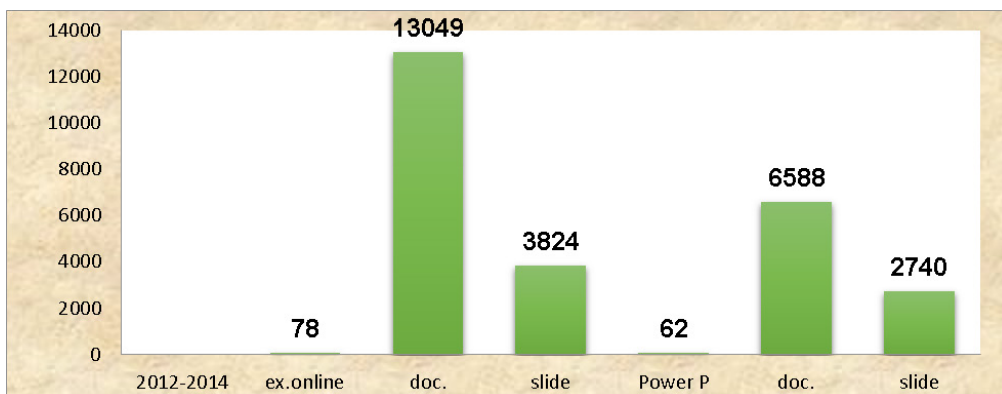
artistică a lui T. G. Șevcenko în context cultural universal” (cu prilejul a 200 de ani de la nașterea lui Taras Șevcenko).

Expozițiile de carte rară atrag atenția cititorilor prin edițiile secolelor XVIII-XIX, având toate ingredientele unei expoziții de carte inedită cu diverse citate, maxime, fotografii -componente care îmbunătățesc percepția emoțională a expoziției. Interesantă, este decizia de organizare a expozițiilor ilustrative din cadrul Lunarului Ecologie și Spiritual, promovată fiind cartea cu conținut ecologic, alături fiind materialul educațional- practic, ierbare, artefacte, compoziții de plante medicinale sau organizarea expoziției consacrată Zilei Farcofoniei însoțită de semne de carte elaborate de bibliotecari: *cei mai citați scriitori francezi, cei mai cunoscuți pictori francezi, scriitori basarabeni traduși în limba franceză*. Studenților, care vor să-și îmbunătățească nivelul de limbă franceză prin exerciții de gramatică, li s-a propus informații despre istoria culinării franceze în lume, inclusiv în Republica Moldova. Au fost prezentate cărți și reviste, ziare și enciclopedii în care apare Franța ca o țară cu cea mai sănătoasă și rafinată bucătărie din lume. Din anul 2010 gastronomia franceză face parte din patrimoniul mondial imaterial. Drept exemplificare bibliotecarii au demonstrat produse de panificație provenite din bucătăria franceză: croissant și bagheta franceză. Pentru a sărbători cum se cuvine Ziua Francofoniei participanții la eveniment au fost invitați să guste din french croissant și bagheta franceză cu îndemnul de *Bonne-apetite*. La Ziua Francofoniei a participat un număr important de profesori de limbă franceză, studenți, elevi, care studiază această frumoasă limbă internațională.

În susținerea practicii pedagogice, de profil s-au organizat expoziții de profi (contabil, avocat, jurist, manager), pentru elevii care susțin bacalaureatul, cum să se orienteze în alegerea cărților, periodicilor, ce să citească din critica literară. Pe scară largă se organizează expoziții în susținerea unor evenimente. În 2014 a avut loc o întâlnire a studenților și profesorilor de la Facultatea Științe Reale, Economice și ale Mediului cu dr. Sven Roeren, prof. univ., decanul Facultății Construcții de Automobile de la Universitatea din Landshut, Germania. În cadrul acestei întâlniri a fost prezentată expoziția "*Proiectul: Parteneriatul cu Moldova de la Universitatea din Landshut în cooperare cu Serviciul German de Schimb Academic (DAAD)*". Expoziția a cuprins peste 150 de documente din diferite domenii de profil în limbile română, germană și engleză.

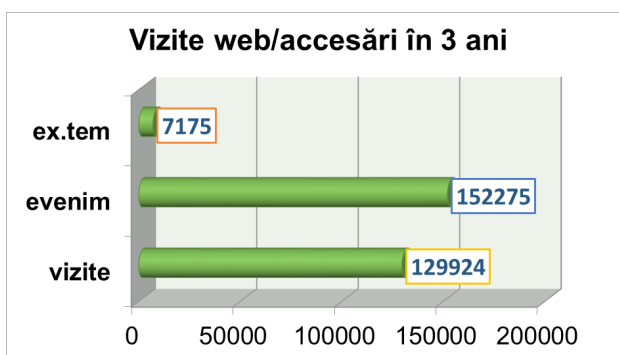
Prin expoziții Biblioteca subliniază că punctul fundamental care ghidează dezvoltarea ei este accesibilitatea documentelor pe care le deține. Implicată în intermedierea infodocumentară, oferind access calitativ la o anumită temă, când este nevoie de ea, abilitatea bibliotecarilor de a alege documentele pertinetive temei, titlului ei, capacitatea de a transmite, promova informația din expoziție când este necesar, unde e necesar, a devenit măsura eficienței și calității activității desfășurate. Numai în 2013-2014 la solicitarea cadrelor didactice de la Facultățile Științele Educației, Psihologie, Arte au fost organizate /prezentate 9 expoziții. În cadrul ședințelor de catedră, seminare, conferințe, pentru Facultatea de Filologie au fost organizate și prezentate 15 expoziții tradiționale și în Power Point. În ultimii ani cadrele didactice au solicitat 45 de expoziții. Societatea cunoașterii presupune nu numai o aprofundare a cunoașterii umane, dar și managementul cunoașterii și diseminarea cunoașterii către utilizatorii prin mijloace noi, folosind cu prioritate Internetul.

Din 2012 Biblioteca Științifică este în Internet, combinând tradiționalul cu modernitatea introducând activ noile tehnologii electronice de muncă cu expoziția. Expozițiile electronice (virtuale) postate sînt o sinteză a cărții tradiționale și cele mai noi metode electronice de prezentare a informațiilor. Site-ul Bibliotecii, instrument de marketing este disponibil pentru consultare. Acestea ajută și determină Biblioteca să-și globalizeze prezența și serviciile, oferind acces nelimitat utilizatorilor, iar ei utilizatorii trebuie să se asigure că pot să găsească informații pe care le caută.

Directorul Bibliotecii Științifice Tehnice din Rusia Iacov.L Șraibegr spunea la un forum al bibliotecarilor din Rusia „*Bibliotecile, folosesc internetul nu doar pentru servicii informaționale , ci asigură utilizatorul cu conținut intelectual, devenind parte a Internetului.* Din rubricile Noutăți, Evenimente, Expoziții tematice on-line, utilizatorul a cunoscut programele manifestărilor culturale și științifice, avizele despre expoziții, informații, comunicate de presă privind activitățile deja realizate. În trei ani s-au postat pe website-ul Bibliotecii Științifice 78 de expoziții electronice, expuse 13 049 documente în 3 824 de sliduri. Tematica expozițiilor este diversă și suscită interesul a zeci de navigatori online. Rubrica Noutăți, Evenimente a fost accesată de utilizatori de 152 275 ori, expozițiile tematice de 7 175 ori.

245 de expoziții tematice (în 10 ani) și 78 on-line/ 62 în Power Point (în 3 ani) au fost incluse în diverse Programe de Manifestări culturale și științifice.

Începînd cu anul 2006, în fiecare an universitar Biblioteca Științifică sărbătorește Săptămîna Accesului Deschis la Informație, propunînd programe de manifestări științifice destinate informării cercetătorilor universității. Din 2011 fiecare program vine cu un anumit motou: „Află. Participă. Promovează”, „Setați implicit Accesul Deschis”, 2012 - „Accesul Deschis: Redefinirea Impactului” 2013, 2014 - „GENERAȚIA OPEN”. S-a organizat un Flash mob, întâlniri cu cercetătorii , cu membrii Senatului universitar, cu redactorii-șefi ai revistelor universitare în scopul de a trezi interes pentru „Accesul deschis”, s-au transmis informații ample despre accesul deschis la informația științifică, despre accesul liber on-line la publicațiile științifice a companiei EBSCO publishing, eIFL.net, ONU, Uniunea Europeană, Banca Mondială, Biblioteca electronică cu full-textele tezelor de doctor din colecția Bibliotecii de Stat din Rusia, Cambridge University Press, Taylor & Francis, Springer Link, Credo. Utilizatorii au avut prilejul să afle despre mișcarea și oportunitățile OA, despre programul Săptămîinii Internaționale a Accesului Deschis în Biblioteca Științifică. În cadrul Săptămîinii s-au organizat expoziții: *Citește despre Acces Deschis, Cercetări globale prin Internet (EBSCO, JDP), Contribuții Științifice ale Corpului Didactic și Bibliotecarilor - 65 de ani*

de la fondare, Jorge Mario Pedro Vargas Llosa - Laureat al Premiului Nobel pentru Literatură, Accesul Deschis la știință în societatea website-urilor; Promovarea web site-ului BŞ USARB, ORA USARB – repozitoriul instituțional; Cercetarea și produsul științific universitar, Reviste științifice indexate în colecția Bibliotecii Universitare, Publicații bălțene indexate de ISI Limbaj și Context, Glotodidactica etc... Senatul Universității a abordat concepția, politica și strategiile Accesului Deschis, precum și impactul Accesului Deschis asupra vizibilității producției științifice din Republica Moldova. Săptămîna Internațională a Accesului Deschis 2015 (Open Access Week) este un eveniment important global, ajuns la 9-a ediție, anunțînd motto-ul acestui an: **Deschiși pentru colaborare/Open for Collaboration**.

Durata de viață cultural-educativă a Bibliotecii Universitare moderne seamănă din ce în ce mai mult cu un tort, fiecare strat avînd un Club cu activități plus ingredientele lui - formele și metodele de lucru cu cartea pe care le folosim. Dar indiferent cît de delicios este/a fost tortul, alegem pe cel cu aspect frumos. Cu cît este mai tentant în ochii utilizatorului cu atît mai mult vrem să-l mănînce. Apelul îl fac programele, manifestările promovate de bibliotecă, materialele promoționale. Promovarea a intrat ferm în viața noastră, devenind un mijloc necesar de atragere a cititorilor, pentru a îmbunătăți imaginea instituției cărții, la fel de important, pentru a crea condițiile informaționale confortabile pentru utilizatori.

Cluburile Bibliotecii au luat naștere în urmă cu 29 de ani. Palierele principale de existență a acestora sunt poli vitali și definitorii: colecțiile Bibliotecii Științifice, programele de promovare și utilizatorii. Dimensiunea Cluburilor este semnificativă, scopul declarat fiind de a instrui, educa utilizatorii cu carte și prin carte.

Astfel, în 1994 a fost deschis Salonul Literar, Salonul Muzical, Pridvorul Casei. În 2010 Saloanele și Pridvorul au fost comasate în Clubul Cărții. În 2001-Clubul ONU NORD își începe activitatea în urma inaugurării Centrul de informare și Documentare a ONU, în 2008-Centrul de Educație Civică Europeană pe lângă Punctul de Informare al Consiliului Europei, din 2011 este parte a Centrului de Documentare a Uniunii Europene. Din 2001 pînă în 2015 colecțiile internaționale, colecțiile particulare au continuat să se extindă și să îmbrace formele moderne ale joint activities/ activități comune. Cluburile trăiesc prin educația utilizatorilor prin carte, prin spiritul cărții, prin căutări continue a răspunsurilor fundamentale la întrebările provocatoare ale subiectelor propuse din carte. Reluând o idee a lui L. Prusak (cercetător și consultant, fost fondator și Director Executiv al Institutului de Management bazat pe Cunoștințe, SUA) arată *cum s-a conturat ideea cunoașterii ca nefiind un stoc, ci un flux, și tocmai în acest flux se manifestă amestecul de experiență și inspirație al oamenilor care crează cunoaștere pe care o aplică în procese tehnologice și educaționale. Într-o asemenea companie fiecare este un lucrător al cunoașterii (knowledge worker)*, ceea ce face bibliotecarul universitar în Mileniul III. Era cunoașterii funcționează prin programele elaborate și implementate încît să urmeze perspectiva transdisciplinară a cunoașterii. În societatea modernă, această sarcină de a aduce șiruri de gînduri la o concluzie și de a face viziunile științifice utile revine bibliotecarilor- lucrătorilor cunoașterii.

Cluburile au fost înființate cu următoarele obiective: Promovarea și susținerea lecturii, instaurarea și consolidarea relațiilor bazate pe dialog între cititori și Bibliotecă; cunoașterea reciprocă între Bibliotecă și cititorii săi fideli; realizarea de programe cultural-educative și științifice comune pentru sprijinirea lecturii; informarea asupra achizițiilor recente; consultarea grupului țintă de cititori înainte de întocmirea planului de activitate; promovarea și protejarea intereselor reciproce ale membrilor clubului, respectarea personalității, a individualității și a libertății de decizie a acestora.

Programele educative-culturale și științifice au cuprins activități clasice și moderne: reviste bibliografice, prezentări de expoziții, lansări de carte, dispute, conferințe, mese rotunde, medalioane, concursuri, prezentări de expoziții în Power Point și webexpoziții.

Biblioteca prin Cluburile sale promovează oferte de servicii noi: consultarea bazelor de date stocate în sistemul propriu, acces la resursele informaționale pe suport CD-Rom, DVD-Rom, accesul la Internet. Site-ul Bibliotecii permite utilizatorilor de a beneficia de serviciile online: oferirea informațiilor și evenimentele ei.

Grecii denumeau Bibliotecile „*sanatorii pentru minte, în care sufletul își extrage putere din vechile și noile idei*”.

Lansările de carte reunesc în fiecare an toate segmentele semnificative ale cuturii scrise din universitate și din țară, precum și reprezentanți ai unor importante edituri din Moldova și peste hotarele ei. La lansările de carte au fost prezenți autori din România, Rusia, Franța, SUA, Italia, Germania, cu invitați de onoare al edițiilor. Scopul acestor lansări are ca miză principala ofertă de carte pentru tînărul cititor, iar pentru unele edituri valorificarea producției proprii. S-au lansat volume de poezie, de critică literară, importanți autori ai generațiilor 80,70. Au fost debuturi de volume de poezie, distinse cu diverse premii literare. În acest sens lansările au fost un extraordinar prilej de descoperire a noutăților, de întîlnire a cititorilor și a creatorilor de carte, precum și o deosebită ocazie de a ieși la rampă a tuturor aceluia care nu erau cunoscuți scriitori-profesori, profesori-cercetători. Fiecare lansare a fost susținută de expoziții în Power Point și online, dedicate autorilor de carte, sau editurilor, volumele incluse în aceste expoziții fiind admirate, răsfoite, lecturate, vorbite, discutate.

Sintagma **Zilele** au o semnificație istorică. Cluburile Bibliotecii s-au implicat mult în actul de cultură al fiecărei facultăți, liceu, colegiu prin programe proprii. Ineditul unor astfel de activități a constat în participarea cadrelor didactice și a studenților cointeresați. Marcarea evenimentului s-a realizat prin utilizarea noțiunilor, educație cu cartea, colaborare, dar și prin realizarea unor expoziții tradiționale și webexpoziții, medaliioane literar-muzicale dedicate cărții, bibliotecii.

Ziua Națională a Culturii. În fiecare an „Românul profund”-Mihai Eminescu, cum îl numea Petre Țuțea este sărbătorit în Clubul Cărții. El a fost „întruparea cea mai deplină a geniului românesc în a doua jumătate a veacului trecut”, spunea savantul Nicolae Iorga. În cadrul manifestărilor au fost prezentate expoziții, resurse electronice, website-uri eminesciene.

Zilele Bibliotecii la Facultate este un prilej de a aduce în atenția utilizatorilor importanța colecțiilor, serviciilor, a personalului Bibliotecii Științifice. Educația prin carte este un drept al omului prin care destinul uman își găsește împlinire, dobîndește cunoaștere, iar Biblioteca își propune să ofere informația din înțelepciunea cărții privind disciplinele pe care le studiază. De exemplu, o victorină adhoc organizată în cunoașterea istoriei universității (65 de ani de la înființarea Universității și Bibliotecii), organizată fiind expoziția despre Biblioteca Științifică, Alma Mater, inserate fiind documente privind istoria Universității și Bibliotecii, astfel ajutîndu-i pe studenți, elevii Liceului Teoretic Republican „Ion Creangă” să cunoască mai bine Biblioteca lor, instituția lor, tradițiile sale, să simtă sentimentul de respect pentru instituție, pentru performanța sa de responsabilitate și stăpînirea viitoarei profesii.

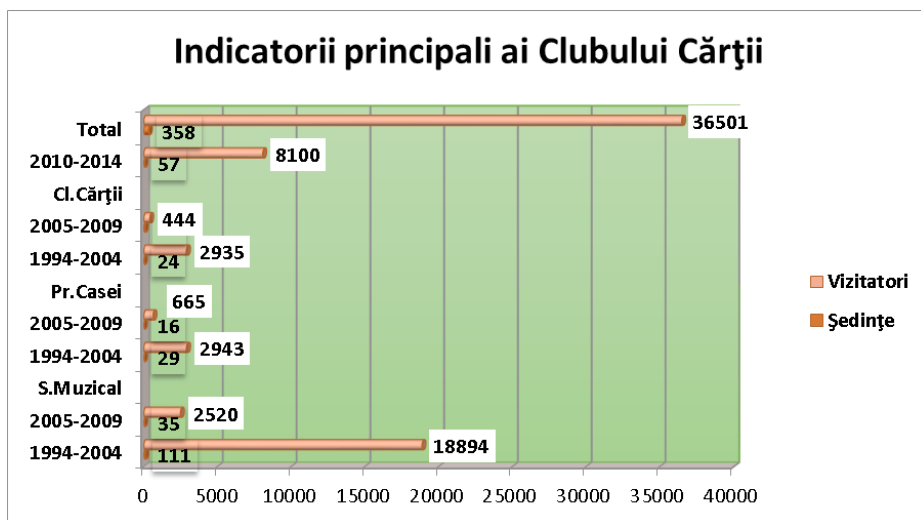
Ziua Victoriei, Ziua Europei are dublă semnificație. În 1945 au luat sfîrșit ostilitățile militare pe continentul european în cel de-al Doilea Război Mondial prin victoria coaliției Națiunilor Unite împotriva fascismului, iar în anul 1950 a fost adoptat *Planul Schuman* de realizare a primei regiuni economice a lumii, fiind punctul de plecare al construcției Comunității Europene. În pregătirea pentru celebrarea a 65, 70 de ani de la Victoria asupra fascismului, o mare atenție a fost acordată educației patriotice a elevilor, studenților anului întîi de la toate facultățile. S-a dorit ca prin diversele manifestări științifice, să comemorăm trecutul ce a stat la baza țării noastre de astăzi și să sădim în sufletul generațiilor sentimental de recunoștință apartenenței de neam, pentru a fi ambasadorii tradiției culturii basarabene în Europa.

Zilele Tineretului este marcat anual, începînd din 2002. Programele Bibliotecii Științifice se înscriu programului mondial de acțiune pentru tineret, și joacă un rol semnificativ în dezvoltarea tineretului. Programul pentru tineret prevede o serie de activități de promovare a colecțiilor privind dezvoltarea tineretului. Ea reprezintă o ocazie de a susține eforturile tinerilor pentru promovarea păcii, a drepturilor și libertății omului și a solidarității. Temele propuse de programele Bibliotecii sînt diverse și subliniază necesitatea implicării tinerilor în activități civice. „*Participarea tinerilor la viața socială, politică, economică a societății este esențială pentru realizarea unei dezvoltări durabile a societății umane*”, se menționează pe pagina ONU dedicate acestei zile. De fiecare dată prin mesajul secretarului general al Națiunilor Unite, Ban KI-moon, transmite liderilor din întreaga lume să adopte o nouă viziune, îndrăzneată pentru dezvoltare durabilă, prin angajarea tinerilor în acțiunile prioritare

ale societății umane, aceștia constituind o forță importantă în condițiile în care lumea se schimbă. Centrul Bibliotecii marchează **Ziua Internațională** împotriva abuzului de droguri și a traficului ilicit de droguri. La această activitate tinerii voluntari vorbesc despre efectele negative a consumului de droguri, prevederile legale în domeniul combaterii traficului ilicit de droguri, precum și situații și cazuri întâlnite.

Obiectivul principal al Bibliotecii Uuniversitare este de a crea condiții pentru dezvoltarea potențialului creativ al studenților, participarea tinerilor în programe culturale educative și științifice , cooperarea cu facultăți, cu autoritățile universității cu privire la punerea în aplicare a programelor PNUD Moldova, Băncii Moniale, CoEuropei, NATO, cât și naționale în domeniul politicii educaționale și de tineret. În anii 2001-2014 o mare atenție a fost acordată educației juridice a studenților. Cu participarea activă a Catedrei de Drept au fost organizate seminarii, mese rotunde pe tema deprinderilor de droguri, a criminalității, extremismului, și anti-corupției în mediul educațional, cu participarea reprezentanților procuraturii, Ministerului Afacerilor Interne, ONG-uri studențești. Formarea sentimentelor patriotice, civile ale studenților, respectul pentru simbolurile de Stat ale Moldovei a avut loc în cadrul cooperării consolidate cu Facultatea de Drept și Științe Sociale. O influență enormă asupra formării studenților, elevilor au fost întâlnirile cu Reziidenții Coordonatori ai PNUD Moldova, a Agențiilor ONU aflate pe teritoriul Republicii Moldova. Studenții au demonstrat poziția lor civică în manifestările naționale - Ziua comemorării victimilor deportate, Ziua simbolurilor de Stat ale Moldovei, festivităților dedicate Limbii Române, Zilei Independenței.

Indicatorii principali ai Clubului Cărții: În cei 10 de activitate, cu toate schimbările promoționale în Club au fost prezenți 11 729 de utilizatori la 194 de ședințe. Din 1994-2004 indicii principali erau 164 ședințe, 24 772 de participanți.

Din 2011 Centrul de Informare al Uniunii Europene în colaborare cu Liceul Teoretic și Colegiul Pedagogic „Ion Creangă”, au organizat un concurs de desen „**TU ÎN EUROPA**”. Evenimentul s-a încadrat în aria programului de acțiuni culturale și educaționale ale Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo”, consacrat Zilelor Europei.

La întâlnirea interactivă cu cadrele didactice, studenții Facultății de Științe Reale, Economice și ale Mediului, a fost prezentată expoziția în Power Point „**Documente valoroase despre construcția Uniunii Europene**” din Colecția Centrului de Informare al Uniunii Europene. Scopul expoziției: dezvoltarea și stimularea interesului studenților pentru înțelegerea și cunoașterea politicilor europene, activitățile Uniunii Europene, Parlamentul European, Reprezentanțe și Delegații, Legislație și justiție, Relații externe, Politica agricolă, Politica de mediu și protecția mediului, Conservarea resurselor, Dezastre naturale, Reglementări în domeniul protecției mediului.

Biblioteca și-a asumat în mod tradițional funcția pentru promovarea unui stil de viață sănătos. Prin aceste evenimente vizează prevenirea primară a medicamentului, a alcoolului, nicotină și alte forme de dependență. Discuțiile, dialogurile sunt promovate la orele tutorelui, în cadrul lecțiilor civice, invitând medici, psihologi. În fiecare program de lectură Biblioteca îndreaptă atenția comunității universitare asupra unor teme de ordin legal, cultural, economic, social, cu care se confruntă tinerii și marchează importanța rolului tineretului în societate, ca parte a schimbării societății. Numai în ultimii 5 ani au fost propuse 29 de proiecții de filme pe teme sociale pe CD, DVD din colecția Centrului de Informare și Documentarea ONU, urmate de dialoguri, discuții despre sănătate, sănătatea reproductivă a tineretului, reducerea risipei de alimente la cămine.

Grație parteneriatului activ cu catedra de Drept și Științe Sociale au fost promovate colecțiile internaționale prin expoziții, seminarii, mese rotunde legate de dezvoltarea carierei, dezvoltarea unui spațiu european comun, cunoașterea valorilor europene, criteriile de aderare, integrare europeană, accesul la informația, drepturile și libertățile fundamentale ale omului.

În Club ONU NORD permanent se lucrează cu cartea electronică. Se promovează seminarii de formare pentru studenții de la masterat, în cadrul căreia au posibilitatea de a accesa documentele pentru scrierea tezei de master, iar prezentarea unor baze de date, bibliografii, tehnici de căutare, selectarea literaturii, contribuie la reînnoirea cunoștințelor bibliografice a studenților. În alte momente utilizăm inform-dialog, bazat pe întrebări și răspunsuri, adresat celor care deja cunosc resursele Bibliotecii Științifice dar li se oferă resurse electronice din baze de date în testare. De exemplu, utilizarea unor instrumente de referință și de căutare, demonstrarea resurselor online, modul de utilizare, etapele de descărcare a documentelor, căutarea informațiilor în diverse baze de date. Astfel de seminarii, inform-dialoguri sînt parte a lucrului de îmbunătățire a Culturii Informației a utilizatorului.

În ultimii ani prezentările de expoziții au îmbrăcat o altă haină destul de eficientă de promovare a unei teme din cadrul Cluburilor. Fiecare seminar, lecție publică, masă rotundă, medalion de profil, pe lângă prezentări tematice se prezintă resursele informaționale online pe un anumit subiect, sunt oferite sfaturi privind căutarea informațiilor pe o anumită temă. Deosebit de eficientă este această formă de promovare a literaturii și periodicilor științifice, mai ales pentru consolidarea temei învățate. Și, desigur, expoziții- eveniment, care permit studenților să se familiarizeze cu o gama largă de surse: Anul European pentru Dezvoltare, Anul Cetățeniei Europene, deceniile declarate de ONU: 1997-2006 Deceniul pentru Eradicarea Sărăciei, *Deceniul ONU pentru Alfabetizare: Educație pentru Toți, 2003-2012*, 2005-2014-Deceniul pentru Educației în scopul Dezvoltării Durabile, 2005-2015-Deceniul Apă pentru Viață, Zilele Europei, Națiunilor Unite, *Ziua Mondială a Cărții și a Dreptului de Autor*, Ziua Drepturilor Omului, Ziua Tineretului, Republica Moldova-15 ani de aderare la ONU. S-au sărbătorit și evocat 1 Iunie - Ziua internațională a copilului; 3 septembrie – Ziua armatei; 10 Decembrie – Ziua Drepturilor Omului, Ziua Declarației Universale a Drepturilor Omului, alte manifestări naționale și internaționale.

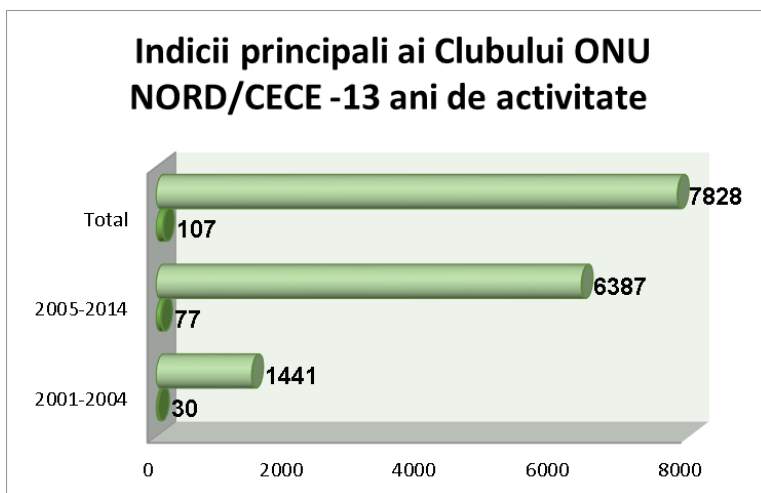
La Ziua Mediului are loc în mod tradițional Lunarul Ecologic și Spiritual. Un astfel de eveniment complex include o serie de lecții publice, expoziții care inserează studii, literatura pe tema mediului ambiant, „*Problemele ecologice în vizorul Organizației Națiunilor Unite*”, loc. col. Olga Scripovscaia, Comandant al Centrului Militar teritorial Bălți, facultatea Științele Naturii și Agroecologie, Facultatea de Drept, „*Pericolul pesticidelor sovietice depozitate în Moldova*”, Loc. col. Mariana Grama, Șefa Diviziunii Ecologie și Protecția Mediului, Ministerul Apărării, „*Caracteristica coloranților ce se conțin în produsele alimentare; Impactul nitraților și nitriților din produsele alimentare; Toxicanții din produsele cosmetice și parfumerie*,- studenții Facultății Științele Naturii și Agroecologie.

În Clubul ONU Nord / Centrul Educație Civică Europeană studenții Facultății Științele Naturii și Agroecologie au simulat un „Proces judiciar - Natura este în pericol”, care se înscrie în **suita** de evenimente incluse în programul Bibliotecii Științifice, avînd ca scop perfecționarea pregătirii practice, regia și interpretarea aparținînd studenților anului trei. Programul Lunarului include și conversații „Natura sub protecția legii”, ore tematice „Lecțiile Cernobîlului”, a căror sarcină a fost de a nu se mai repeta această lecție groaznică pentru toți. Relevanța acestui eveniment s-a datorat

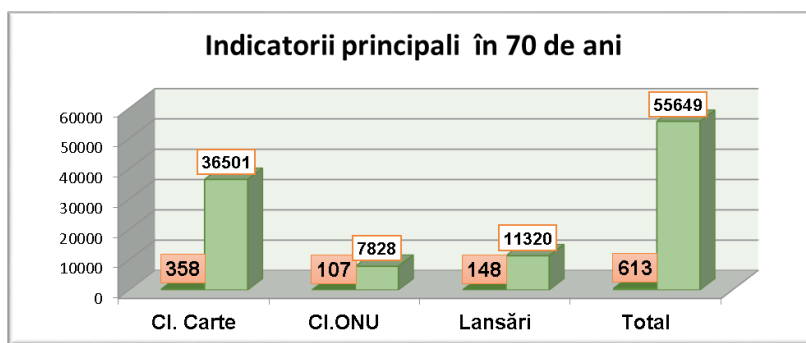
faptului că a fost realizată în ajunul a 25-a aniversare a tragediei de la Cernobil. S-a reprodus cronica evenimentelor și s-a spus despre consecințele asupra mediului. Expoziția a inserat volume despre lichidatorii accidentului, povestiri ale oamenilor care au participat, martori oculari, participanți la eliminarea celei mai grave catastrofe ale secolului. În Lunar s-au consemnat evenimente de importanță națională și internațională: Anul Deșertificării, Zile Internaționale: a Apei, a Pământului, a Pădurilor, a Păsărilor, a Sănătății, a Solurilor, a Luminii.

Programele Clubului au cuprins inaugurări de expoziții de documete tradiționale, materiale av, documnte electronice: *Democrația și Drepturile Omului, Drepturile și libertățile fundamentale ale omului, O persoană activă este una bine informată, Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului, Combaterea și Profilaxia Maladiei SIDA, Biblioteca și Proprietatea Intelectuală, Rolul ONU în Lume, problemele de gen în contextul Obiectivelor de dezvoltarea ale Mileniului, Tineri interpreți alături de nume cunoscute, etc.*

Indicii principali ai Clubului ONU NORD. Astfel, în Club au fost organizate și desfășurate în cadrul programelor Bibliotecii Științifice, PNUD Moldova, Agențiilor ONU, Uniunii Europene 18 seminare, 10 lecții publice, prezentări baze de date/websiteuri-50, viziionare filme sociale 29, prezentări de expoziții tradiționale/informative 234, în Power Point, online-29 cu participarea a 7 823 de utilizatori.

Timp de mulți ani, biblioteca colaborează cu ONG-uri care sînt invitați la întâlnirea cu studenții. ONG „Stoicii”, Facultatea Pedagogie și Psihologie. Asistență Socială, ONG Teatrul Social HIV/SIDA, Organizația Internațională pentru Migrație, Kate Sullivan Consilier tehnic principal al Comisiei Electorale Centrale, Programul Națiunilor Unite, suport electoral pentru Moldova, Reprezentantul Băncii Mondiale în New-Work Elena Caraban, responsabilii de relațiile cu publicul Elena Prodan și Victor Neagu, Facultatea de Economie, UNFPA, Anna Susarenco, Focal Point în Charge Y-Peer Moldova, Rețeaua Educatorilor de la Egal la Egal Moldova, Coordonatorul Rezident al ONU în Moldova, Kaarina Immonnen însoțită de reprezentanți speciali ai Agențiilor ONU, Nicola Harrington-Buhay, Coordonator Rezident al Organizației Națiunilor Unite și Reprezentant Permanent al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) în Republica Moldova, Dejan Mincic, Reprezentant Adjunct al UNICEF Moldova, Antonio Poloșa, Șeful Misiunii OIM, Organizația Internațională pentru Migrație, Valeria Ieseanu, Coordonator programe, Ludmila Andronic, redactorul șef al revistei „BusinessClass”, Lilia Surdu, Communications Associate al PNUD, facultățile Economie, Pedagogie și Psihologie. Asistență Socială, Filologie, bibliotecari, ONG-uri, UNFPA, Boris Gâlcă, reprezentant Adjunct UNFPA, PNUD Moldova, Iakob Schemel, reprezentant ONU, membru al forțelor pacificatoare ONU, loc. col. Olga Scripovscaia, Comandant al Centrului Militar teritorial Bălți, Loc. col. Mariana Grama, Șefa Diviziunii Ecologie și Protecția Mediului, Ministerul Apărării.

Programele culturale adresate grupului țintă format din studenți, elevi, desfășurate în parteneriat cu factori educaționali, pornește de la constatarea că indiferent de evoluția omenirii, cartea rămâne un mijloc important al educației.

Educația este cel mai frumos dar pe care îl poate dobândi omul și că aceasta se realizează cel mai bine prin intermediul cărții, că prin literatură se pot forma și dezvolta personalități, se pot cultiva capacități de cunoaștere, de exprimare, gândire, imaginație, se pot educa procese afective, motivaționale și volitive. Credem că activitățile desfășurate în cadrul Bibliotecii Universitare îi determina pe cititorii universitari să prețuiască mai mult cartea.

Referințe bibliografice:

1. TIM BERNERS-LEE, et al. „World-Wide Web: The Information Information Universe”. In: *Electronic Networking : Research, Applications and Policy* [on-line], 1992, Spring ,vol.2,nr. 1, p. 52.
2. [citat 26.09.2015]. Disponibil:<https://archive.org/stream/07Kahle000640#page/n11/mode/2up>.
3. DRETSKE, FRED I. *Knowledge and the Flow of Information*. The MIT Press/Bradford. Disponibil:http://theinformationalturn.net/wp-content/uploads/publications/logic_knowledge_information.pdf].
4. DRĂGĂNESCU, Mihai. *Informatica și societatea*..București : Editura Politică, 1987.
5. DAN, Nica. *Guvern, Cetățean, Societate informațională*, Editura SEMNE, 2001.
6. ШРАЙБЕР, Я. Л. *Библиотеки, электронная информация и меняющееся общество в информационном веке (ежегодный доклад Международной конференции „ Крым”)* В: *Научные и технические библиотеки*. 2000, nr.3, pp. 25-55.
7. ВНУКОВ, А, В. *Трансформация ценностных ориентаций современных студентов* [on-line] [citat 26.09.2015]. Disponibil: http://www.isras.ru/abstract_bank_congress4/1248.pdf.
8. ВОЛЬПС, И. Американские библиотеки сегодня и завтра. В: *Библиотекарь*.1988, nr. 11, pp.26 -33.
9. КУЗЬМИНА, О. Семь раз придешь ты в этот зал – один раз сдашь экзамен! В: *Библиотека*. 2013, nr. , pp 28-30.
10. МАТЛИНА, С. Г. *В единстве технологий. (Огуманитаризации библиотечного пространства)* [on-line] Disponibil: <http://www.gpntb.ru/ntb/infred.php>.
11. ПЕЧЕЧНАЯЯ, А. В. *Массовая работа современных университетских библиотек*. В: *Научные и технические библиотеки*. 2013, nr. 8, pp. 9-16.
12. ШЕЛАМОВА, Г. Уметь рассказать о себе. Средства и методы презентац. В: *Библиотека*. 2013. nr. 5, pp. 15-21.